

YETERLİ AĞRI TEDAVİSİNE ERİŞİME İLİŞKİN DÜNYA TABİPLER BİRLİĞİ KARARI*

Özet: Bu yazıda Dünya Tabipler Birliği'nin Ekim 2011'de 62. Genel Kurulu'nda kabul edilen "Yeterli Ağrı Tedavisine Erişime İlişkin DTB Kararı" sunulmaktadır.

Anahtar sözcükler: Dünya Tabipler Birliği, ağrı, tedavi.

WMA Resolution on The Access to Adequate Pain Treatment

Abstract: In this article, "WMA Resolution on the Access to Adequate Pain Treatment" adopted by 62nd WMA General Assembly, Montevideo, Uruguay in October 2011 is presented.

Key words: World Medical Association, pain, treatment

Gerekeçe

Dünya genelinde kanser ya da diğer hastalıklara yakalanan on milyonlarca insan, yeterli tedaviye erişimleri olmaksızın orta-ileri düzeyde ağrı çekmektedir. Bu kişiler, gerekmediği ve hemen hemen her zaman önlenebilir ve tedavi edilebilir olduğu halde, çoğu kez aylar boyunca bitip tükenmeden devam eden şiddetli acılara katlanmakta ve birçoğu acı içinde ölmektedir. Özellikle çocuklar ve zihinsel engelli ya da bilinç bozukluğu olan kişiler gibi acılarını yeterince dile getiremeyen kişiler, yetersiz ağrı tedavisi alma riski altındadır.

Dođrudan doğruya tedavi edilmeyen ağrının yol açtığı bireysel acının yanı sıra, yetersiz ağrı tedavisinin, olumsuz ekonomik etkiler gibi dolaylı sonuçlarını da görmek önemlidir.

Çođu durumda, ağrı, hastaların yaşam kalitesini önemli ölçüde yükseltebilen masrafsız ve görel olarak basit tedavi girişimleriyle dindirilebilir ya da azaltılabilir.

Kimi ağrıların tedavisinin özellikle güç olduğu ve karmaşık tekniklerin, örneğin multidisipliner ekipler tarafından uygulanmasını gerektirdiği kabul edilmektedir. Hatta kimi durumlarda, özellikle şiddetli kronik ağrılarda, psiko-duygusal etmenler biyolojik etmenlerden daha etkilidir.

Ağrının ve diğer semptomların değerlendirilmesi ve tedavisi konusunda sağlık çalışanlarının eğitim

eksikliği ve gereksiz resmi kısıtlamalar (opioid ağrı kesici ilaçlara erişimin sınırlandırılması dâhil) bu tedavi açığının iki ana nedenidir.

İlkeler

Mesleki standartlar ve kılavuzlarda ve uluslararası hukukta öngörüldüğu biçimde, ayırım gözetmesizin tüm bireylerin ağrı tedavisine erişim hakkına saygı gösterilmeli ve etkin bir biçimde uygulanmalıdır.

Hekimlerin ve diğer sağlık çalışanlarının, ağrısı olan hastalara doğru klinik değerlendirmelerde bulunma ve tıbbi olarak belirtildiği biçimde -opioid ağrı kesiciler de dâhil olmak üzere- ilaç reçetelemeyi de gerektirebilecek uygun tedaviyi önerme doğrultusunda etik bir görevi bulunmaktadır. Bu, çocuklar ve ağrılarını her zaman yeterince dile getiremeyen diğer hastalar için de geçerlidir.

Ağrı yönetimi öğretimi, klinik eğitim konferansları ve uygulamalı olgu çalışmalarını da içerecek biçimde, zorunlu öğretim programı ve hekimler ve diğer sağlık çalışanları için sürekli eğitim kapsamına alınmalıdır. Bu eğitim, ağrı konusunda etkili hem farmakolojik hem de farmakolojik olmayan kanıta-dayalı tedavileri içermelidir. Ağrı için opioid tedavisine yönelik eğitim, tedavinin yarar ve risklerini içermelidir. Tedavinin zararlı etkilerini azaltırken yeterli dozlarda analjezi uygulanmasına olanak

*Ekim 2011'de Uruguay, Montevideo'da gerçekleştirilen 62. DTB Genel Kurulu'na benimsenmiştir

sağlamak için, opioid tedavisine ilişkin güvenlik kaygıları vurgulanmalıdır. Eğitim, aynı zamanda, çocuklar da dâhil olmak üzere ağrıyı yeterince dile getiremeyenlerde ve bilişsel bozukluğu olan ve zihinsel engelli bireylerde ağrıyı tanımayı da kapsamalıdır.

Hükümetler, ağrı ve acının azaltılmasına yönelik olarak, opioidler dâhil denetime tabi ilaçların yeterince bulunabilir olmasını sağlamalıdır. Resmi uyuşturucu denetim kurumları, şiddetli ve/veya kronik ağrıyı ciddi ve yaygın bir sağlık sorunu olarak tanımalı ve acının azaltılması gereksinimi ile ağrı kesici ilaçların yasadışı kullanımı potansiyeli arasında uygun bir denge kurmalıdır. Sağlık hakkı gereğince, ağrı çeken bireyler, morfin gibi etkin ilaçları da kapsayacak biçimde uygun bir ağrı yönetimi hakkına sahiptir. Ağrı tedavisinin yadsınması, sağlık hakkının çiğnenmesidir ve tıbbi olarak etik dışı olabilir.

Birçok ülke, halklarına en uygun ağrı tedavisini sağlamak için gereken ekonomik, lojistik ve insan kaynaklarından yoksundur. Yeterli ağrı tedavisinin sağlanmamasının gerekçeleri, bu nedenle, sağlık

hakkının çiğnenmesi suçlamaları yapılmadan önce tam olarak açıklığa kavuşturulmalı ve kamuya açıklanmalıdır.

Ulusal ve uluslararası uyuşturucu denetim politikaları, morfin ve diğer opioidler gibi ağrı ve acının azaltılmasına yönelik denetime tabi ilaçların yeterince bulunabilir ve erişilebilir olması gereksinimiyle bu denetime tabi maddelerin kötüye kullanımının önlenmesi çabalarını dengelemelidir. Ülkeler, uyuşturucu denetim politikalarını ve yasal düzenlemelerini, ağrı tedavisine yönelik denetime tabi ilaçların bulunabilirliğini ve erişilebilirliğini kısıtlayan hükümleri içermemelerini sağlamak amacıyla gözden geçirmelidir. Gereksiz ya da orantısız kısıtlayıcı politikaların varlığı durumunda, bunlar, denetime tabi ilaçların yeterince bulunabilir olmasını sağlamak için yeniden düzenlenmelidir.

Her hükümet, uygun bir gözetim düzeneğini ve ağrının yetersiz tedavi edildiği durumda şikayetlerin alınması yöntemini de içerecek bir ulusal ağrı tedavisi planının geliştirilmesi ve uygulanması için gerekli kaynakları sağlamalıdır.